

Sedmá semestrální práce z předmětu AN2E

Podstatná součást všech úkolů je přiměřeně podrobný popis, jak jste k výsledkům došli.

1. Následující mnohočleny rozložte na součin v $\mathbb{R}$ nerozložitelných mnohočlenů

(a)

$$x^4 - 81, \quad x^3 + 3x^2 - 3x - 1, \quad x^6 - 1, \quad x^4 + 18x^2, \\ x^4 + 18x^2 + 81, \quad x^4 + 18x^2 + 80,$$

(bonus)

$$x^4 + 81, \quad x^8 - 1, \quad x^6 + 1.$$

body: 6/4/2

2. Následující výrazy rozložte na součet polynomu a parciálních zlomků

$$\frac{x^6}{x^4 - 1}, \quad \frac{x^6}{x^6 - 1}, \quad \frac{1}{x^2(x^2 + x + 1)^2}.$$

Literatura: [JV] 9.3.5, 9.3.9, 9.3.12; [IK1] 9.7, 9.7a-c.   body: 6/4/2

3. Sečtěte řady

$$\sum_{k=1}^{+\infty} \frac{1}{k(k+4)}, \quad \sum_{k=1}^{+\infty} \frac{1}{k(k+1)(k+2)}, \quad \sum_{k=1}^{+\infty} \frac{k-1}{k(k+1)(k+2)}.$$

Návod: rozložením racionální funkce na součet parciálních zlomků dostanete „teleskopické“ řady.   body: 6/4/2

4. Ukažte, že funkce

$$f_1 : x \mapsto 2x + \sqrt{4x^2 + x + 9}, \quad f_2 : x \mapsto -2x + \sqrt{4x^2 + x + 9},$$

jsou monotonní na svém definičním oboru (který je roven $\mathbb{R}$). Dále nalezněte funkce k nim inverzní (předpis i definiční obor) a vypočtěte derivaci obou funkcí a funkcí k nim inverzních.

Návod: při hledání inverzní funkce řešíte rovnici $f(x) = t$ s neznámou

x a parametrem t . Rozmyslete si, jak byste postupovali při řešení rovnice s konkrétní číselnou hodnotou t a postupujte obdobně. Vyjde vám jeden kořen, proto inverzní funkce existuje. Dejte pozor na to, že jste při řešení rovnice umocňovali, proto nemůžete z výsledku mechanicky určit definiční obor inverzní funkce. Tento definiční obor můžete získat například výpočtem limit funkce f v obou nevlastních bodech.

body: 6/4/2

5. Pro $f_3 : x \mapsto \frac{1}{\sqrt{4x^2+x+9}}$ a funkce f_1, f_2 z předchozího příkladu vyjádřete výrazy $f_3(f_1^{-1}(t)), f_3(f_2^{-1}(t))$ jako racionální funkce proměnné t .

Návod: $x = f_1^{-1}(t)$ je ekvivalentní s $t = f_1(x)$ a to je totéž jako $t = 2x + \sqrt{4x^2 + x + 9}$, tedy platí $f_3(x) = \frac{1}{t-2x}$ a tedy $f_3(f_1^{-1}(t)) = \frac{1}{t-2f_1^{-1}(t)}$.

body: 6/4/2

6. Pro funkci f proveďte totéž jako v příkladu 4 s tím rozdílem, že navíc určíte definiční obor funkce f .

$$f : x \mapsto \sqrt{\frac{5-x}{x+2}}.$$

Dále do $\sqrt{(5-x)(x+2)}$ dosadíte $x = f^{-1}(t)$ a výsledek upravte do tvaru racionální funkce.

Návod: uvědomte si, že platí $\sqrt{(5-x)(x+2)} = |x+2|\sqrt{\frac{5-x}{x+2}}$.

body: 6/4/2

7. Totéž jako v příkladu 4 pro funkce

$$g_1 : x \mapsto \operatorname{tg} \frac{x}{2}, \quad x \in (-\pi, \pi), \quad g_2 : x \mapsto \operatorname{tg} x, \quad x \in \left(-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2}\right).$$

Dále vyjádřete $\sin x$ a $\cos x$ jako racionální funkce proměnné $t = g_1(x)$ a $\sin^2 x$, $\sin x \cos x$ a $\cos^2 x$ jako racionální funkce proměnné $t = g_2(x)$.

Návod: jedno z možných odvození pro g_1 najdete v [JV] 9.3.19, jiné dostanete ze vztahů $\left(\operatorname{tg} \frac{x}{2}\right)^2 = \frac{1+\cos x}{1-\cos x}$, $|\sin x| = \sqrt{1-\cos^2 x}$. Pro g_2 použijte vztah $\frac{1}{\cos^2 x} = \frac{\sin^2 x + \cos^2 x}{\cos^2 x} = 1 + \frac{\sin^2 x}{\cos^2 x}$.

body: 6/4/2